

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ 25.4.2026**

A1. Το κείμενο αναφέρεται στην «Οικουμενική Διακήρυξη της UNESCO για την Πολιτιστική Πολυμορφία». Η Διακήρυξη προστατεύει την πολιτιστική ποικιλομορφία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και αποσαφηνίζει ότι, εφόσον οι κοινωνίες είναι πολυφωνικές, χρειάζεται αναγνώριση της διαφορετικότητας αλλά και αναγνώριση της ιδιαιτερότητας κάθε ανθρώπου. Έτσι εξασφαλίζεται και ανανεώνεται δημιουργικά ο πολιτιστικός πλούτος των λαών, οι χώρες προστατεύουν την πολιτιστική τους κληρονομιά από την εμπορευματοποίησή της και απομακρύνονται από αντιλήψεις περί δήθεν πολιτιστικής τους υπεροχής έναντι άλλων λαών.

B1. α. Σωστό, β. Λάθος, γ. Σωστό, δ. Σωστό, ε. Λάθος.

B2. α) Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 ο συντάκτης χρησιμοποιεί παραδείγματα διάφορων εκφραστικών τρόπων του ανθρώπου, εκτός της γλώσσας. Αναφέρεται στη μουσική, τον χορό, την πλαστική διαμόρφωση κάποιου υλικού, στα καλλιτεχνικά έργα του Φειδία, με σκοπό να εξηγήσει με απλό και κατανοητό τρόπο στον αναγνώστη ότι οι τρόποι αυτοί συμβάλλουν συμπληρωματικά στην ύπαρξη του ανθρώπου, στον εμπλουτισμό της κοινωνίας και στην ανάπτυξη του πολιτισμού, αλλά δεν είναι απαραίτητα στοιχεία για τη συντήρηση της ζωής και την υπαρξιακή προαγωγή του ανθρώπου, ούτε και για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη συντήρηση του πολιτισμού, όπως είναι τα έργα του Πλάτωνα που αξιοποιούν τη γλώσσα. Έτσι, με τα παραδείγματα επιδιώκει να πείσει τον αναγνώστη ότι η γλώσσα αποτελεί υπέρτατη αξία του πολιτισμού, που δεν συγκρίνεται με κανέναν άλλο εκφραστικό τρόπο.

B2. β) Ο συντάκτης επιδιώκει να πείσει τον αναγνώστη ότι η γλώσσα είναι το κορυφαίο μέσο για την ανθρώπινη επικοινωνία, τη συγκρότηση της κοινωνίας, τη συντήρηση της ζωής, την υπαρξιακή προαγωγή του ανθρώπου, καθώς και για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη συντήρηση του πολιτισμού. Για τον σκοπό αυτό κάνει στο απόσπασμα χρήση της ονοματοποίησης. Τα ονοματικά σύνολα, «Η γλώσσα είναι πρόσφορη... «σύμπληξη και λειτουργία της κοινωνίας», «συντήρηση της ζωής», «υπαρξιακή προαγωγή» του ανθρώπου, «τη δημιουργία», «την ανάπτυξη», «τη συντήρηση του πολιτισμού» κάνουν το ύφος σοβαρό και επίσημο, ο λόγος γίνεται αντικειμενικός, τονίζουν το αποτέλεσμα της ενέργειας και προσδίδουν διάρκεια και διαχρονικότητα σχετικά με τα ευεργετικά αποτελέσματα της γλώσσας, ώστε ο συντάκτης να πείσει τον αναγνώστη ότι πράγματι η γλώσσα προσφέρεται για τη συγκρότηση και λειτουργία της κοινωνίας, τη συντήρηση της ζωής και την υπαρξιακή προαγωγή του ανθρώπου, καθώς και για τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη συντήρηση του πολιτισμού.

B3. α) *Η Οικουμενική Διακήρυξη καθιστά σαφές ότι κάθε άτομο πρέπει να αναγνωρίζει όχι μόνο τη διαφορετικότητα σε όλες τις μορφές της, αλλά και τη μοναδικότητα της δικής του ταυτότητας, μέσα σε κοινωνίες που είναι οι ίδιες πλουραλιστικές.*

Μετατρέποντας το απόσπασμα στην άλλη φωνή η περίοδος θα γίνει ως εξής: Με (ή από) την Οικουμενική Διακήρυξη καθίσταται σαφές ότι από κάθε άτομο πρέπει να αναγνωρίζεται όχι μόνο η διαφορετικότητα σε όλες τις μορφές της, αλλά και η μοναδικότητα της δικής του ταυτότητας, μέσα σε κοινωνίες που είναι οι ίδιες πλουραλιστικές.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

Μετά τη μετατροπή από ενεργητική σε παθητική σύνταξη, ο λόγος είναι σύνθετος, περίπλοκος και το ύφος τυπικό και επίσημο, αποστασιοποιημένο. Ο συντάκτης δίνει έμφαση στην ενέργεια, τονίζεται δηλαδή το ότι θα πρέπει να αναγνωρίζεται από τον καθένα όχι μόνο η διαφορετικότητα σε όλες τις μορφές της, αλλά και η μοναδικότητα της εκάστοτε ταυτότητας, μέσα στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες, ώστε να πείσει τον αναγνώστη ότι είναι αναγκαίο να γίνεται αποδεκτή όχι μόνο η κάθε είδους διαφορετικότητα, αλλά και η ιδιαίτερη ταυτότητα κάθε ανθρώπου, μέσα σε κοινωνίες, που είναι πλέον πλουραλιστικές.

Β3. β) Πιο συγκεκριμένα, οι διαμαρτυρόμενοι ισχυρίζονται ότι μέσα σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον, στο οποίο θα κυριαρχούν τα ξενόφερτα αγαθά και οι υπηρεσίες, δεν θα υπάρχει χώρος για την καλλιέργεια και την ανάπτυξη των χαρακτηριστικών εκείνων που κάνουν τον κάθε λαό μοναδικό. Οι παραδόσεις, η γλώσσα και η κουλτούρα μας κινδυνεύουν με ισοπέδωση και αφανισμό. Συνεπώς, συμπεραίνουν, θα χάσουμε την πολιτιστική και εθνική μας ταυτότητα.

Ο συλλογισμός είναι επαγωγικός με αίτιο-αποτέλεσμα. Ο συντάκτης διατυπώνει στο χωρίο «Πιο συγκεκριμένα, οι διαμαρτυρόμενοι ισχυρίζονται ότι... ισοπέδωση και αφανισμό» ειδικές προκείμενες προτάσεις, που αποτελούν τα αίτια του συλλογισμού. Όσοι διαμαρτύρονται κατά της παγκοσμιοποίησης υποστηρίζουν ότι τα ξενόφερτα αγαθά και οι υπηρεσίες δεν θα επιτρέπουν χώρο για την καλλιέργεια και την ανάπτυξη των χαρακτηριστικών που κάνουν κάθε λαό μοναδικό. Αυτό με τη σειρά του υποστηρίζουν ότι θα θέσει τις παραδόσεις, τη γλώσσα και την κουλτούρα σε κίνδυνο ισοπέδωσης και αφανισμού και έτσι οδηγούνται στο γενικό συμπέρασμα-αποτέλεσμα ότι θα χαθεί η πολιτιστική και εθνική ταυτότητα των λαών. Ο συλλογισμός αναπτύσσεται με σκοπό όσοι διαμαρτύρονται κατά της παγκοσμιοποίησης να δώσουν στον λόγο τους σοβαρότητα και επιστημότητα, να αποκτήσουν οι απόψεις τους αντικειμενικό χαρακτήρα, ώστε να πείσουν τον αναγνώστη ότι πράγματι η διεθνοποίηση απειλεί την πολιτιστική φυσιογνωμία και την εθνική ταυτότητα των λαών.

Γ1. Ο ήρωας αισθάνεται ότι γερνάει, ότι οι νοητικές του δυνάμεις φθίνουν και τον εγκαταλείπουν γι' αυτό και αντιλαμβάνεται τα βιβλία σαν πηγή ζωής. Έχει ανάγκη την ανάγνωση κάποιου βιβλίου, ώστε να συντηρείται στη ζωή, να επιβραδύνει τη νοητική του φθορά, να συγκρατεί την παρακμή των πνευματικών του δυνάμεων. Η ζωογόνος δύναμη των βιβλίων αποτυπώνεται στο χωρίο «Ήταν το μυαλό του που είχε ανάγκη τα βιβλία. Είχε αποδειχτεί πως αυτά ήταν οι σκαλωσιές για να συντηρεί τα δικά του τοιχώματα, μιας και κάθε μέρα ένιωθε τους σοβάδες του να πέφτουν» με τη χρήση της **παρομοίωσης (ή μεταφορική εικόνα)**. Τα βιβλία παρομοιάζονται με σκαλωσιές που συγκρατούν τα δικά του νοητικά τοιχώματα από την πτώση. Αισθάνεται ότι κάθε μέρα «οι σοβάδες του πέφτουν», οι πνευματικές του δυνάμεις τον εγκαταλείπουν και θεωρεί ότι τα βιβλία λειτουργούν συγκολλητικά, σαν σκαλωσιές που συγκρατούν τα τοιχώματα του νου. Την ίδια αίσθηση νοητικής παρακμής αποτυπώνει και η **μεταφορά με χρήση παρομοίωσης** στο χωρίο «τα φουσκώματα του μυαλού του παραδίνονταν στον νόμο της βαρύτητας κι έριχναν κάθε τόσο τους σοβάδες σαν το χιόνι». Οι πνευματικές δυνάμεις εγκαταλείπουν τον ήρωα, παραδίδονται στον νόμο της βαρύτητας, ακολουθούν την πτώση, πέφτουν σαν το χιόνι και έτσι, προκειμένου να ανακόψει τη φθορά, χρειάζεται τα βιβλία για να διατηρείται ζωντανός. Ακόμα πιο δραματικά, στο χωρίο «Ήταν βέβαιος πως το μυαλό του μαδούσε με τα γηρατεία κι έχανε όχι μόνο τη στιλπνότητα της γούνας του, αλλά και τρίχες, τούφες ολόκληρες» το μυαλό του **προσωποποιείται** και μαδάει από τα γηρατεία, χάνει τούφες ολόκληρες από το τρίχωμά του. Η ανάγνωση βιβλίων είναι για τον ήρωα η μόνη επιλογή, ώστε να αναχαιτίσει τον πνευματικό του θάνατο.

Η ανάγνωση του κειμένου μου προκαλεί έντονα το συναίσθημα της θλίψης. Ο άνθρωπος που γερνάει, που αντιλαμβάνεται τη σταδιακή νοητική του φθορά και αισθάνεται τη βεβαιότητα του θανάτου, που παλεύει να

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

συντηρηθεί στη ζωή ενεργός και διαυγής, μου προκαλεί στεναχώρια. Ταυτόχρονα, όμως, με συγκινεί ο αγώνας του ήρωα να διατηρήσει την πνευματική του συγκρότηση, χωρίς να εγκαταλείπει την προσπάθεια, χωρίς να παραδίνεται στη φθορά των γηρατειών. Η στάση του λειτουργεί σαν μάθημα ζωής.

Άλλοι δείκτες

Παρομοίωση: «Οι νοητικές του λειτουργίες έφθιναν και ήταν σαν νοτισμένος τοίχος»

Τριτοπρόσωπη αφήγηση: Για παράδειγμα, σ' αυτά που έλεγε, συχνά επαναλαμβανόταν, επίσης αρκετές φορές μακρόσυρτους συλλογισμούς τούς άφηνε στη μέση, ενώ ξεχνούσε πού είχε αφήσει τα γυαλιά του, όπως και ονόματα παλιών φίλων και συνεργατών. Αρκετές φορές καταλάβαινε πως του αρκούσαν γενικεύσεις και απλοϊκότητες που σ' άλλους καιρούς θα τον αηδίαζαν.

Τριτοπρόσωπη αφήγηση: Ο Λεόντιος Έξαρχος το 'νιωθε πως γερνούσε.

Μεταφορά/μεταφορική εικόνα: Έβλεπε κάθε μέρα τις σελίδες απ' το ημερολόγιο της ζωής του να τις γυρίζει όλο και πιο γρήγορα ο άνεμος κι ύστερα να τις σκορπίζει.

Δ1. Συχνά παρατηρείται στις μέρες μας χαμηλή ποιότητα γλωσσικής έκφρασης, σε ποικίλες μορφές επικοινωνίας, προφορικής ή γραπτής. Ως μέλος της Βουλής των Εφήβων, σε γραπτή σας εισήγηση, και αξιοποιώντας δημιουργικά τα Κείμενα 1 και 2, να αιτιολογήσετε το παραπάνω φαινόμενο και να αναφερθείτε στην ξεχωριστή σημασία της γλωσσικής παιδείας για την προαγωγή του πολιτισμού. (350–400 λέξεις)

ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΦΩΝΗΣΗ

Ο μαθητής γράφει μια ομιλία, την οποία απευθύνει στα μέλη της Βουλής των Εφήβων, επομένως χρειάζεται να βάλει προσφώνηση (π.χ. Αγαπητοί νέοι, αγαπητά μέλη της Βουλής των Εφήβων), αποφώνηση (ευχαριστώ που με ακούσατε/για τον χρόνο σας) και επικοινωνιακές εκφράσεις στο εσωτερικό του κειμένου.

Ο πρόλογος μπορεί να γίνει **με αντίθεση:** ανάμεσα στο γεγονός ότι η γλώσσα είναι το σημαντικότερο αγαθό του πολιτισμού/της παράδοσης και στην απομάκρυνση του ανθρώπου από αυτήν, με αποτέλεσμα στις μέρες μας να παρατηρείται χαμηλή ποιότητα γλωσσικής έκφρασης, είτε στην προφορική είτε στη γραπτή επικοινωνία των ανθρώπων.

Στο α' ζητούμενο ο μαθητής αιτιολογεί, εξηγεί δηλαδή γιατί στις μέρες μας παρατηρείται χαμηλή ποιότητα γλωσσικής έκφρασης, είτε στην προφορική είτε στη γραπτή επικοινωνία των ανθρώπων. Εξηγεί επομένως τα αίτια της γλωσσικής κρίσης, τα αίτια της απομάκρυνσης από τη δημιουργική χρήση της γλώσσας.

Στο β' ζητούμενο ο μαθητής αναλύει τη σημασία της γλωσσικής παιδείας για την προαγωγή του πολιτισμού, αναλύει δηλαδή τη σημασία που έχει η γλωσσική παιδεία/καλλιέργεια για την ανάπτυξη και την καλλιέργεια του πολιτισμού ενός λαού.

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΑΙΤΙΑ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

- Παγκοσμιοποίηση, επαφή και επικοινωνία ανθρώπων και λαών, εμπόριο, συναλλαγές, κατανάλωση ξενόφερτων αγαθών, προϊόντων, πολιτιστικών στοιχείων (μουσική, κινηματογράφος κτλ.)→ κυριαρχία ξενόφερτων τρόπων έκφρασης, που αντανakλούν έναν ξενόφερτο τρόπο ζωής. Ειδικά οι αδύναμες οικονομίες επηρεάζονται περισσότερο από την κουλτούρα των χωρών που εξάγουν τον πολιτισμό τους.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030

2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551

3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031

www.en-dynamei.gr

- Ψηφιακά μέσα, διαδίκτυο, μέσα κοινωνικής δικτύωσης διακινούν πολιτιστικά ρεύματα, ήθη, νοοτροπίες, ξενόφερτο λεξιλόγιο, αγγλικούς όρους της τεχνολογίας→ καθιερώνουν την ξενική έκφραση.
- Οι νέοι κυρίως εξοικειώνονται με το διαδίκτυο και τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα, εθίζονται στη χρήση της τεχνολογίας και παγιδεύονται στη δύναμη της εικόνας→ υιοθετούν ξενικό λεξιλόγιο, συνθηματικό λόγο, χρησιμοποιούν εικονίδια αντί για λέξεις, σύμβολα, αριθμούς κτλ.→ γρήγορη, άμεση, συνθηματική επικοινωνία.
- Οι νέοι αναζητούν ταυτότητα, θέλουν να ανήκουν, να είναι αποδεκτοί→ συμμορφώνονται με τους γλωσσικούς κώδικες της ομάδας των συνομηλίκων.
- Οι νέοι αντιλαμβάνονται τις γλωσσικές εκτροπές ως αντίδραση/επανάσταση/αμφισβήτηση απέναντι στον κόσμο των ενηλίκων, απέναντι στην παράδοση.
- Οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής επιβάλλουν ταχύτητα στην επικοινωνία, συνθηματικό λόγο, αποσπασματικό, κωδικοποιημένο.
- Η εποχή ευνοεί ρηγά, αντιπνευματικά πρότυπα ομορφιάς, εμφάνισης, μόδας (το φαίνεσθαι), πλουτισμού, καταναλωτισμού, επίδειξης (το έχειν) → παραγκωνισμός της παιδείας, του μορφωτικού αγαθού.
- Η εκπαίδευση είναι τεχνοκρατική, δίνει βάρος σε μαθήματα σχετικά με την οικονομία, την τεχνολογία, τις θετικές επιστήμες→ οι κλασικές σπουδές απαξιώνονται, είναι βαθμοθηρική, εξεταστικοκεντρική→ στείρα αποστήθιση, χωρίς ουσιαστική, βαθιά γνώση της γλώσσας και του πολιτισμού.

B' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

- Η γλώσσα διατηρεί και μεταφέρει από γενιά σε γενιά όλα τα πολιτιστικά αγαθά, τα πνευματικά και τεχνικά επιτεύγματα ενός πολιτισμού. Η ιστορία, η παράδοση, τα έθιμα, η θρησκεία, η φιλοσοφία, η επιστήμη, οι νόμοι, τα μνημεία του γραπτού λόγου, η λαϊκή σοφία, οι μύθοι, τα παραμύθια, η μαγειρική κτλ. αποτυπώνονται γραπτά και μεταλαμπαδεύονται από το παρελθόν στο παρόν και το μέλλον. Η γλώσσα επιβεβαιώνει την ύπαρξη και την ιστορική διαδρομή του λαού μέσα στους αιώνες. Αποτελεί την απόδειξη της παρουσίας του εκάστοτε πολιτισμού και τον καθιστά μοναδικό και ιδιαίτερο μέσα στην παγκόσμια κοινότητα, συνιστά την πολιτιστική του φυσιογνωμία, την ίδια την εθνική του ταυτότητα.
- Η γλώσσα επιτρέπει την επικοινωνία των ανθρώπων με το παρελθόν και τις κατακτήσεις των προγόνων, συμβάλλει στην πνευματική καλλιέργεια και την παιδεία ενός λαού. Μέσα από τη γλώσσα οι νεότεροι κατακτούν τις γνώσεις που συσσωρεύτηκαν κατά το παρελθόν, βυθίζονται στην ιστορία, την παράδοση, την τέχνη του γραπτού λόγου, την ποίηση, τη φιλοσοφία κτλ., αποκτούν ουσιαστική παιδεία και καλλιέργεια.
- Η γλώσσα αποτυπώνει την ιδιοσυστασία και την ηθοτροπία ενός λαού, συνήθειες, αντιλήψεις, τρόποι σκέψης και συμπεριφορές, επίπεδο ευφυΐας, όλα αποκαλύπτονται στα γραπτά μνημεία και χαρακτηρίζουν την ιδιαιτερότητα κάθε πολιτισμού, ειδικά σε μια εποχή διεθνοποίησης και παγκόσμιας επικοινωνίας, ώστε να μην αλλοιώνεται η μοναδικότητα που διατρέχει κάθε έναν από αυτούς.
- Η γλώσσα συμβάλλει στη συγκρότηση και τη συνοχή ενός εθνικού συνόλου, επιτρέπει την επικοινωνία και τη συνύπαρξη μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής ομάδας, διασφαλίζει σαν κρίκος μιας αλυσίδας τους δεσμούς όσων αποτελούν μέλη της ίδιας εθνικής-πολιτιστικής ταυτότητας και τα συγκρατεί ενωμένα κάτω από τον ίδιο ιστορικό-πολιτιστικό παρονομαστή.